

Hrastovec, Vurberk in druge. Če pa že govorimo o vurberškem gradu, bi bilo treba le opozoriti, da je bil v zadnji vojni porušen. Vidmu, ki je »znan po narodni zavednosti in naprednem gibanju« (str. 15), pripisuje avtor le prevelik pomen. Po takšni formulaciji bi drugi kraji v Slovenskih goricah ne bili to! Podobno bi mogli reči o Ormožu, kjer beremo med drugim, »da je središče politično kulturne oblasti« (str. 27). Kakšno vlogo pa imajo potem Ljutomer, Radgona, Lenart, Ptuj?

To bi bile le nekatere najbolj evidentne geografsko zgodovinske pomanjkljivosti. O drugih, zlasti o nedosledni rabi velikih in majhnih črk pri krajevnih in stvarnih imenih, samovoljnem mešanju tekstov, turistično informativnih laksnostih, neupravičeni interpolaciji tekstov iz prospektov brez prave miselne zveze ter še o čem drugem ne bi govorili, čeprav je tudi tega precej.

Ceprav so »Naše vinske gorice« namenjene široki javnosti in ne želijo biti strogo znanstvene ter tudi ne pretendirajo za geografsko celovito podobo pokrajine, temveč želijo biti le turistično-gospodarsko informativni vodnik, v njih koncipiranju ne bi smeli iti mimo znanstveno trdnih in dognanih stališč ter dejstev. Knjiga želi popeljati turiste po pestri kulturni pokrajini in jim predstaviti njene kraje, zato morajo biti še tako preprosti opisi geografsko točni. Tega pa v knjigi ni čutiti. V Naših vinskih goricah je mnogokaj problematičnega, napačnega in nedorečenega, kar ne prenese ne geografske, ne zgodovinske in druge strokovne kritike. Je primer gospodarsko turističnega vodnika, kakršen ne bi smel biti. Škoda, da je postal zaradi vsega tega dober namen, ki si ga je uredništvo zastavilo, problematičen. Naše vinske gorice prikazujejo kraje v vinorodnih pokrajinah severovzhodne Slovenije in v obrobju ob Sotli v dokaj neprimerni in pogosto izkrivljeni podobi. Turisti, ki bi jih obiskali, bi bili precej razočarani. Na mnogih mestih bi se srečali z nedejanskim stanjem. Tudi pristopu in pripravi bodoče »vinske ceste«, kar je tudi namen knjige, s tem ni niti najmanj pomagano. Stvarna in znanstvena zahtevnost mora ostati tudi v takšni ediciji neoporečna.

Pripombe, ki sem jih navedel, so mišljene kot vzpodbuda pri pripravljanju še drugih podobnih in vsekakor potrebnih vodnikov po naši zemlji. Geografom pa naj bi bile v opozorilo, da kritično spremljajo izdajo takih publikacij, ki jih sodobno življenje upravičeno zahteva, pa jih nekateri potem realizirajo strokovno neodgovorno in pogosto le iz komercialnih razlogov.

M. Zgonik

Krajša poročila o geografski književnosti o Sloveniji

Igor Vrišer, The Pattern of Central Places in Yugoslavia. Tijdschrift voor econ. en soc. geografie, Amsterdam, sept./okt. 1971, str. 290—300.

V razpravi je avtor predstavil mednarodni strokovni javnosti rezultate svojih raziskav centralnih krajev v Jugoslaviji, ki jih je domači strokovni javnosti posredoval že z več objavami doma, predvsem v »Ekonomske revije« 1969.

Igor Vrišer, Vplivna območja jugoslovanskih mest in drugih središč. Filozofska fakulteta, Ljubljana, 1972, strani 142, 19 grafikonov, številne tabele, angleški izveček.

Vrišer je svoja dosedanja proučevanja centralnih krajev v Jugoslaviji razširil še na njihova vplivna območja. Zajel je v proučevanje predvsem gravitacijska območja najpomembnejših mest (Ljubljane, Maribora, Zagreba, Reke, Splita, Osijeka, Banja Luke, Sarajeva, Tuzle, Mostarja, Subotice, Novega Sada, Beograda, Niša, Titograda, Prištine in Skopja). Proučitev je vsebinsko in metodološko nova in originalna, na žalost njenih rezultatov v celoti doslej ni bilo mogoče objaviti razen v interni izdaji Filozofske fakultete v 50 izvodih. Pač pa študijo prinaša v skrajšani obliki ta »Geografski vestnik«.

Anton Cevc, Velika planina. Življenje, delo in izročilo pastirjev. Oprema, likovna ureditev in risbe Vlasto Kopač. Založila Državna založba Slovenije, Ljubljana 1972, strani 96, risbe v besedilu, 70 fotografij v prilogi.

Studija ima izrazito etnografski značaj in se bo vzorno dopolnjevala z dosedanjimi in prihodnjimi geografskimi, gospodarskimi in turističnimi proučitvami te naše zares »velike« in svojevrstne planine.